

napsal? „Český literární život jest otráven. Otravuje ho... nedostatek prosté spravedlnosti.“ Tak promluví bůh někdy i ústy pošelilými.

Pan Pravdivý mluví, že chce zabít stůj co stůj p. Dyka a každý prostředek že jest mně k tomu dobrý. Ne, dobrý muži, nezabíjím nikoho... nevěřím vůbec, že lze v literatuře někoho zabít. V literatuře zabíjí se každý sám... a p. Dykovi nezasadil jsem já rány — *zasadil si je sám* a jsou mezi nimi smrtelné. Ale cítím cosi, čemu se říká kritické svědomí a kritická zodpovědnost, cosi, čemu nemusíte rozumět vy, ctný alegorický pseudonym. A cítím jako políček do tváře, nejen p. Dykovi, ale celé přítakávající literatuře, napíše-li polská kritika na př. o p. Dykově aktovce Pohřební hostina, když byla provozována na podzim v Krakově, že jest to „*hloupoučký šprým*“. Vy, ctný Pravdivý z Pravdiberku, nemusíte vědět, co vím já: totiž že se psalo doma o Pohřební hostině jako o znamenitém uměleckém díle, že byl kdosi, kdo ji nazval „krupějím pravého šampaňského“. A nyní přijde cizina — a nota bene cizina nejbližší a nejbenevolentnější — a řekne: hloupý šprým. Vy, ctná alegorie, necítíte ovšem, že tu dopadl na tvář políček i vám — alegorie nemají, jak známo, tváře, mají jen jména. Ale cítím to já, který podepisuji svůj soud svým jménem a přes všechny vaše zakuklené nízkosti nedám se odvrátit od toho, co cítím jako svou povinnost: pracovat k tomu, aby v Čechách bylo stále méně těch, kteří budou budoucností častováni takovými morálními políčky.

Firmě Dyk & Holý

Ve 4. čísle Lumíra míní p. Dyk, abych hleděl jen k pravdě! To napomenutí jest věru místné, ale pro p. Dyka. Kdyby hleděl k pravdě, nebyl by mohl napsat svou hrubou obranu Holého a nemohl by se ještě nyní chytat tak bezduše slovíček a zamazávat jimi pravdu. Neboť je-li i v Skokádách několik básniček „nacionálních a sociálních“, nemá *leno* nacionalism a socialism nic společného s Bezručem a ovšem ani nic s Holého Mračny. Skokády jsou běžná gymnasiijní poesie, v níž každý průměrný student horuje o „Vlasti a Ni“ — v Mračnech jest naproti tomu přímá ozvěna z Bezruče. To znamená týmž jménem označovat dvojí věc docela různorodou, a tedy nejhrubší sofistiku, p. Dyku.

Holému jsem také dlužen několik slov. 1. Moravsko-slezskou revui, květen 1906, jsem nečetl, nebyl jsem ani v Čechách v tu dobu; Moravsko-slezskou revui znám teprve od založení Noviny, kdy jest mně zaslána výměnou. Ostatně Holý posílal mně sám vlastnoručně každou svou elukubraci, i jednotlivá čísla Moravsko-slezské revue se svými sosisami; proč mně neposlal i květen 1906? Žalují-li na někoho, jest mou věcí postarat se o to, aby se mu obžaloba dostala do rukou. 2. Holý zalhává, píše-li nyní, že „mluvil jen o Bezručově přejetí veršové techniky“ — nic víc. Nikoli; psal: „přejal z něho celou techniku, vnější i *vnitřní*“. A co jiného jest *vnitřní* technika veršová ne-li básnická forma a styl? 3. Novina není založena pro masopustní šprýmy a proto nedám Holému místo, aby dokazoval odvislost Bezručovu od svých Skokád. Zítra mohl by přijít jiný šašek a žádat mne, abych mu dal sešit Noviny, že chce dokázat kvadraturu kruhu. Pro své šaškoviny měl Holý posud Moravsko-slezskou revui, má i Lumír, jeho přátel sedí i v jiných listech — o místo nebude mít tedy novou. 4. Jednati soukromě a po důvěrnících s p. Holým odmítám. Po veřejných sprostotách, které tropil Holý, jest mně prostě směšný jeho náhlý stud a snaha po

diskretnosti. Já kritisoval veřejný literární čin Holého — jeho t. zv. báseň, kterou předal veřejnosti — a po ostatním mně nic není. Má-li co Holý povědět, ať poví to veřejně. Po jeho soukromí mně nikdy nic nebylo a není.

Spisovatelova zodpovědnost nebo nezodpovědnost za jeho figury a reky?

(Příspěvek k českým sporům o literární abecedu.)

Na mou výtku, že p. Dyk uráží *nestylově* pochybným a laciným pošklebkem v kterési větě své povídky Událost pozorovaná z okna moderní českou filosofií,¹ odpovídá p. Dyk ve feuilletoně 5. seš. Lumíra, a odpovídá prostě uboze a pošelile. On prý nic — on muzikant — názor, který pronáší se v povídce o moderní české filosofií, není prý názor p. Dykův, nýbrž názor jeho reka — mrzutého a nevrlého čtyřicátníka, trápeného revmatismem — a vlastně ne ani jeho, nýbrž kohosi, kdo mu jej řekl. (Ten čtyřicetiletý revmatik není filosof-odborník, vykládá p. Dyk, a spokojuje se soudem z druhé ruky.) Pana Dyka nesmí nikdo ztotožňovat s jeho pozorovatelem z okna; p. Dyk není ještě čtyřicátník a nemá revmatism... A z toho závěr: račte se, milý kritiku, obrátit se svou výtkou na „pozorovatele z okna“ a nechat na pokoji mne, Viktora Dyka. Jsme dvojí rozdílná osoba. — Velmi rád, velectěný p. Dyku (odpovídám k tomu), račte mně jen sdělit adresu svého „pozorovatele z okna“. Je to snad p. Vincenc Petržilka, Křemencova 25?

Úžasnou teorií postavil tu p. Dyk. Nejčistší literární liguoriánství. Není tedy pan Dyk za svou figuru, za svého reka vůbec zodpověden! Ten rek *není* jeho fikce, *není* výtvar jeho mozku — ten rek *existuje objektivně*, oddělen od p. Dyka!... Goetha, Rousseaua obviňovala celá řada vrstevníků, že řečmi vloženými do úst svého Werthera nebo svého vikáře savojského nebo své nové Heloisy, nebo ději, jež sehrávají, nebo myšlenkami, které promýšlejí, nebo city, které pocítují, kazí mládež a dávají pohoršení. Goethe a Rousseau měli podle p. Dyka odpovědět (škoda, že toho neučinili): „Pardon, pánové, zbytečně se rozčilujete. Spletli jste se v adrese. Za ty řeči, myšlenky, názory, city nejsem zodpověden já, nýbrž pan Werther ve Wetzlaru ta a ta ulice, to a to číslo — nebo pan Saint-Preux nebo Julie de Wolmar v Charmettes na břehu jezera Ženevského. Ostatně upozorňuji vás, že Werther, který já myslil, trpěl návaly krve k hlavě (jimiž já, bohudíky, netrpím) a že Julie v tu chvíli, kdy tak a tak cítila, nebyla docela normální nýbrž trpěla nervovou poruchou (kterou, bohudíky, já netrpím). Nadto třeba uvážit, že nebyli filosofičtí odborníci a že názory své mohli mít od sousedů...“

Pan Dyk má pravdu, píše-li, že „intensita naší literární revoluce nebyla patrně tuze valná a že se přeme posud o abecedu“. Ano, může-li vážný spisovatel (a ze toho jest pokládán p. Dyk) postaviti beze studu *takovouto* teorii a hájiti se *takto* — kličkovati a vymlouvati se tak uboze — pak věru: ubinam gentium vivimus?

Ať si představí p. Dyk a jeho stoupenci následující případ v Události pozorované z okna. Předpokládejme, že namísto profesora R. v prvním patře domu p. Dykova bydlí c. k. notář a má na dveřích c. k. orlíčka. A orlíček ten vyvolá v myslí „pozorovatele“ p. Dykova určité názory a soudy, jako je vyvolala visitka profesorova,

1 - [Týká se kritiky Dykovy Písně o vrbě. Viz zde str. 282 a n.]